

Артгрупа „ДУПИНИ“

ГЛОБАЛНИЯТ НОМАДСКИ АРТПРОЕКТ (GNAP) В БЪЛГАРИЯ

„DUPPINI“ Art Group

THE GLOBAL NOMADIC ART PROJECT (GNAP) IN BULGARIA

Abstract: The article presents the Bulgarian Duppini Art Group as a founding member of the Global Nomadic Art Project 2014–2020 of the Korean group for nature art YATOO. It especially focuses on the Rural Stages. Southeastern Europe 2017 – Project, which was hosted by Duppini Art Group in Gabrovtsi from 1 to 10 July 2017. Besides the narrative descriptions it also provides links to one short video and four catalogues available on the Internet.

Keywords: „Duppini“ Art Group, YATOO, nature art, Global Nomadic Art Project 2014–2020, Rural Stages. Southeastern Europe 2017, Gabrovtsi, short video and four catalogues.

1. Въведение

Глобалният номадски артпроект (Global Nomadic Art Project, GNAP) е инициатива на южно-корейската група за изкуство в природата YATOO, с която група „Дупини“ поддържа тесни контакти от 2012 г.

Според концепцията си *Глобалният номадски артпроект 2014–2020* е мащабно международно събитие за културен обмен и артистичен опит с природата, интензивен и наситен процес на креативност и провокация. Артномадите от GNAP пътуват навсякъде из континентите, за да подтикнат чрез изкуството си към осъзнаване и загриженост, учене от природата и отговорност на хората към околната им среда. Проектът дава възможност на участниците да изследват съвременните културни нагласи към природата и да влияят върху тях като предоставят алтернативни начини за разбиране, съпреживяване и прозрение.

Първото издание на *Глобалния номадски артпроект* е през 2014 г. в Източна Азия (Южна Корея). Следват изданията в Южна Азия (Индия, 2015 г.), Близкия изток (Иран, 2016) и Африка (ЮАР, 2016). 2017 бе годината на Европа с няколко събития на този континент. Първата спирка на артномадите в Европа бе село Габровци, където домакини бяха авторите от група „Дупини“.

2. Представяне на Артгрупа „Дупини“

Името на групата идва от махала Долни Дупини в Тревненския Балкан, на около 20 км от Велико Търново. Групата свързва автори, работещи в различни области на изкуствата, и обединява разнообразни творчески енергии. През годините съставът ѝ не е константна величина (въпреки наличието на твърдо ядро), тъй като това е сдружение на свободни автори и то може би до голяма степен допринася за виталността ѝ.

От самото си създаване през 1999 г. групата в продължение на осем години ежегодно провежда международни пленери в малката, обезлюдена махала Дупини, живописно, закътано в Балкана място. Първият пленер се проведе през 2000 г., а последният – през 2007 г., като през 2005 г. наред с пленера осъществихме и „Белези – Проекции”, събитие, вдъхновено от белезите, оставени в началото на миналия век по кората на вековни букови дървета от жителите на две съседни махали, Дупини и Билкините.

Участници в тези събития бяха професионално доказани автори, работещи в различни области на съвременното изкуство – инсталация, пърформанс, медиа арт, видовете пластични изкуства, музика, театър, фотография.

Идеята на тези пленери бе творецът да напусне ателието, да се откъсне от рутината и да потърси изява в друго, споделено пространство, без телевизия и техническа комуникация, потопен в среда, отдалечена от цивилизацията, подвластен единствено на ритъма на природата и нейните променливи състояния, непредвидимост и дори неудобства.

Бягството от света на града в природата, още тогава може би, е импулсивна дейност в посока *изкуство в природата*. Тук трябва да отбележим, че използваме *изкуство в природата* като работно понятие, без претенции да бъде непременно термин, и за нас то означава изкуство, тясно свързано с природата като вдъхновение, процес и контекст.

След прекъсване от няколко години, от 2012 г. насам идеята се развива в *Международния симпозиум ИЗКУСТВО – ПРИРОДА, Габровци*. Може би най-важните разлики с пленерите от 2000 до 2007 г. са промяната на мястото и стремежът за създаване на скулптурен парк на открито. Габровци е село, което, макар и малко, все пак е живо, със съхранена инфраструктура и с десетина постоянни жители. Събитието до момента има пет издания и с уговорката, че творбите на открито са изложени на въздействието на природните стихии, в селото вече може да се разгледа скулптурен парк. Например прииждането на река Еньовица през 2014 г. наред с големите разрушения, които причини на селото, унищожи и всички творби в една от локациите – скулптурната алея, оформила се в течение на две години край реката. Но така или иначе в концепцията на тези творби е заложена ефимерност, с времето те се загубват сред природата и ние приемаме това развитие за съвсем естествено.

Изданията на *Международния симпозиум ИЗКУСТВО – ПРИРОДА, Габровци* са документирани в каталози, налични в хартиен и електронен формат. В Интернет към момента могат да бъдат разгледани три от тях на следните адреси:

1. <http://en.calameo.com/read/0031406554edd54bba697> (каталог от 2012 г.)
2. <http://en.calameo.com/read/003140655e7a3d47e348b> (каталог от 2013 г.)
3. <https://en.calameo.com/read/0031406553c7f4692fc46> (каталог от 2015 г.)

От 2014 г. групата стопанисва сградата на бившето Помощно-възпитателно училище „Максим Горки“ в Габровци, превръщайки я в отворени пространства за работа и художествени намеси. В тази сграда, използвана като резидентен център, се осъществиха съвместният проект с германската артгрупа „Карантина“ през 2015 г., Международната академия за драматургично писане „Дом за непослушни“ (инициатива на „36 маймуни“, „Арте Урбана Колектив“ и Студио „Я“ на „Максим Горки Театър“, Берлин), през 2016 г. творческият престой на трима български и трима норвежки автори по проект „Духът на Природата“ през 2015 г. и на холандската авторка Карин ван дер Молен през 2017 г.

Трябва също така да уточним, че изявите на групата далеч не се ограничават само в рамките на *изкуство в природата* и работата в село Габровци. В текста се спираме единствено на тях, за да останем фокусирани върху участието на групата в *Глобалния номадски артпроект 2014–2020*.

3. Връзка с корейската група YATOO и началото на GNAP

Първите контакти на член на група „Дупини“ с YATOO са от 2006 г., когато Румен Димитров е селектиран за организираното от YATOO биенале за *изкуство в природата* (Geumgang Nature Art Biennale, Южна Корея). Следват още три негови изяви в същото биенале (2008, 2010, 2014 г.), както и участие в резидентната програма на групата (2010, 2013 г.)

YATOO е артгрупа, която от 1990 г. насам изключително активно се занимава с тази област на съвременното изкуство. През годините на тяхната активност работата им е богато документирана в множество каталози от събития и изложби (www.natureartbiennale.org). В дейността на група YATOO ние открихме общи визии за изкуството и вдъхновяващ пример за професионализъм.

В първото издание на *ИЗКУСТВО – ПРИРОДА, Габровци, 2012* от общо десет гост-артисти трима са корейци – Хашим Ким, Хур Канг и Ян Дък Лий. Тази тенденция се запазва и при следващите издания на симпозиума – за пет години в *ИЗКУСТВО – ПРИРОДА, Габровци* отбелязваме девет участия на автори от Южна Корея (и то нерядко със знакови за симпозиума творби), част от тях членове на група YATOO или автори в биеналето.

Дългогодишната дейност на Артгрупа „Дупини“, създадените контакти с артисти от цял свят и утвърждаването на *Международния симпозиум ИЗКУСТВО – ПРИРОДА, Габровци* доведоха през 2013 г. до включването на групата в каталога „The World Nature Art Catalogue“ (с. 18–21), важна начална стъпка в осъществяването на GNAP като широкомащабен, глобален проект и до участието на представител на „Дупини“ в учредителната Международна конференция на кураторите на *Глобалния номадски артпроект* (Конджу, 1.–5.10.2013 г.). На тази конференция бе договорена общата концепция, начините за сътрудничество и времевите параметри на проекта. Всеки от кураторите представи дейността на своята група и очерта как тя конкретно би могла да допринесе за осъществяването на идеята.

4. Глобален номадски артпроект (GNAP) – основни моменти

Концепцията на GNAP може да бъде намерена, подробно изложена, на посочения сайт на група YATOO (в раздела GNAP) и в уводните страници на всеки от каталозите от отделните издания. Ние ще си позволим да споделим само най-основните моменти, характеризиращи цялостната идея: неспирно движение през пространства, отдалечени от града; създаване на обща енергия; вдъхновение, почерпено от природата; респект към природата; артистична намеса, основана на мимолетна, бърза рефлексия на конкретната природна среда; фото- и видеодокументиране на процеса като споделяне на изживяването и съпреживяване на емоцията и като основа за последващо представяне в изложбени и виртуални пространства.

Краткото видео от изданието в Индия през 2015 г. дава, струва ни се, в много синтезиран вид ясна представа за идеята и начина ѝ на реализация (<https://www.youtube.com/watch?v=J1iIW2E5dGw>).

Планирано е проектът да приключи до 2020 г. Предстоят събития във Великобритания, в Южна и Северна Америка.

5. Провинциални преходи. Източна Европа 2017. Габровци, България – Лазарея, Румъния – Носвай, Унгария

Провинциални преходи. Източна Европа 2017 е пътуването през България, Румъния и Унгария в рамките на по-мощния проект GNAP Европа (със събития в Германия през м. август, във Франция и Литва през м. септември и в Турция през м. октомври 2017 г.) Общата продължителност на *Провинциални преходи* бе от 1 до 27 юли 2017 г., а първи домакин на събитието бе Артгрупа „Дупини“ (1.–10.07.2017 г.), първа локация – село Габровци. Оттам група „Дупини“ организира пътувания за артномадите до устието на река Камчия и до Побитите камъни. Последва Румъния, където пътуващата група бе гост на Центъра за култура и изкуство в Лазарея, а последният етап бе село Носвай в Унгария с домакин Асоциация „Farkaskx“.

Участници от група „Дупини“ в *Провинциални преходи* бяха Яница Фендулова, която представи като артномад групата и в трите страни, и Александра Ангелова, Румен Димитров, Кирил Георгиев, Лидия Къркеланова, Цветелина Максимова, Катерина Милушева и Орфей Миндов. Спазвайки принципите си от *ИЗКУСТВО – ПРИРОДА, Габровци*, винаги да каним като участник в събитията си и външен за групата български автор или автори, в GNAP Европа включихме Георги и Таня Пасеви и фотографа Славчо Славов.

Всяка от страните бе представена в духа на своята специфичност: ландшафт, климат, култура, бит, кулинария. Артномадите – основна група от около двадесет и пет автори, с леки вариации в отделните страни – бе посрещана от местни артисти домакини, с които заедно пътуваха, вкусуваха, любопитстваха и творяха из неградски пространства в България, Румъния и Унгария.

Провинциални преходи. Източна Европа 2017 бе отворен процес на вдъхновение, споделяне и съпреживяване за около петдесет мултимедийни артисти, гости и домакини, въввлечени в това едномесечното пътуване през трите страни. Номадската същност на проекта породил своеобразен

диалог между локалната и глобалната артсцена, като фокусира вниманието върху природата и специфичната околна среда на всяка държава.

Проектът предизвика срещи и разговори, опознаване и планове за бъдещо сътрудничество между множество артисти от цял свят, с най-различни интереси и професионални изяви (пърформанс, инсталация, скулптура, живопис, фотография и др.). Организирах се индивидуални презентации и тематични вечери, демонстрации на кулинарни умения, културно наследство, винарски дегустации и т.н.

Предвидени бяха средно по десет дни за всяка държава, пътуването беше съществена част от тях. Една седмица разходки из българската провинция – гори, чудновати камъни и слънчево крайбрежие, следващата седмица – из румънско село със стар средновековен замък, след още няколко дни номадите вече бяха потопени в бита на унгарци, живели в пещери от вулканична пепел – и все така интензивно до финалната изложба от събитието, която се откри в Корейския културен център в Будапеща.

Динамичните условията за работа на артистите изискваха бърза адаптация и често импровизация при художествената намеса. Кратковременността на престойте също допринасяше за ускоряване темпото на работа. Водещи в произведението бяха първоначалният усет за пространството и първичният импулс. Използвайки понякога медитативни и перформативни практики, артистите съобразяваха творбите си с природните дадености. Художествените им намеси са ефимерни, деликатни, краткотрайни, съхраняващи целостта на природата. *Провинциални преходи. Източна Европа 2017* провокира скулптори да се занимават с пърформанс, живописци да правят видеоарт, фотографи да се изразяват със средствата на *изкуство в природата*. Усещаш това, което ти дава природата като енергия, усещаш формите и комуникираш с тях, усещаш и си вълечен, и искаш да реагираш в ландшафта – чисто и искрено. В тази комуникация няма комерсиалност, а по-скоро нещо ритуално и магично.

Резултатите от *Провинциални преходи. Източна Европа 2017* бяха представени в изложба от 28 септември до 5 октомври 2017 г. в Изложбени зали „Рафаел Михайлов“ във Велико Търново. Предстои представянето на проекта и в рамките на Нощта на музеите и галериите Варна’ 2018.

Каталогът, документиран изданието на *Глобалния номадски артпроект за цяла Европа*, вече е наличен и може да бъде разгледан на <https://en.calameo.com/read/0019600635c06980d60cb>.

Още по-щастливи и удовлетворени ни прави фактът, че за корица на каталога от *Глобалния номадски артпроект Европа 2017* е избрана творба на Цветелина Максимова, български автор и член на Артгрупа „Дупини“.

Tzvetelina Maximova
(Bulgaria)

Gabrovtsi

Qing CHEN (China)

Gabrovtsi

Takashi Ikezawa (Japan)

Gabrovtsi

Janet Ranson &
Zbys Kaczmarek
(South Africa)

Pobiti kamani

Georgi Pasev (Bulgaria)

Gabrovtsi

Kiril Georgiev (Bulgaria)

Black sea

Rumen Dimitrov (Bulgaria)

Black sea

Margrit Neuendorf & Olivier Huet (France)

Pobiti kamani

Katerina Milusheva (Bulgaria)

Black sea

Orfey Mindov (Bulgaria)

Gabrovtsi

Tanya Paseva (Bulgaria)

Gabrovtsi

Valeria Codara (Italy)

Gabrovtsi

Balázs Péter (Hungary)

Gabrovtsi

Aleksandra Angelova
(Bulgaria)

Pobiti kamani

Yanitsa Fendulova
(Bulgaria)

Gabrovtsi

Kang Heejoon (Korea)

Black sea

Kim Cabin (Korea)

Gabrovtsi

Ree Eung Wo (Korea)

Black sea

Tuğçe Aytürk (Turkey)

Black sea

Ko Seunghyun (Korea)

Gabrovtsi

Feng Feng (China)

Gabrovtsi

